



חיבור ערים פלסטיניות למען עתיד בר-קיימא

ערים מתרחבות כהרף עין, והצמיחה המהירה נושאת בחובה בעיות חדשות. הדבר מזדקק לעין כשעוברים בערים פלסטיניות ומבחינים מיד בבעיות התנועה החמורות. אמנם לאלה שתקועים בפקקים נגרמת אי-נוחות, אך לבעלי עסקים קטנים יכולים להיגרם נזקים חמורים כאשר עומס התנועה מונע את הגישה לחניוניותיהם. בין הגורמים הראשיים למצב ניתן למנות פיתוח ותכנון ערים לקוי ברשות הפלסטינית.

שיעור העיור ברשות הפלסטינית כיום הינו 74%. התפתחות הערים ב-10–15 השנים האחרונות הובילה להתפשטות השטחים הבנויים המחברים בין ערים, מחנות פליטים, עיירות וכפרים, והפכה אותם לשטחים בנויים רצופים שלא ניתן להבחין בגבולות ביניהם. כל אחת מהערים המרכזיות - חברון, שכם, בית לחם ורמאללה כבר התמזגה עם הכפרים הסובבים אותה, תוך יצירת שטחים עירוניים נרחבים הכוללים מספר שטחי שיפוט. לעיתים קרובות לא ניתן להבחין היכן נעצר שטח השיפוט של עיר אחת והיכן מתחיל אחר.

לכל עיר וכפר ברשות הפלסטינית יש זהות והיסטוריה משלהם ששורשיהם הולכים אחורה עד לתקופה העות'מאנית. כתוצאה מכך הם בעלי אופי עצמאי ומורגלים בתכנון אוטונומי. תהליך העיור – גידול השטחים העירוניים הבנויים והאוכלוסיה – הפך את הדבר לבלתי מעשי, ואת הליכי התכנון לבלתי מספקים ומיושנים נוכח המצב בשטח. ישנו חוסר במדיניות תכנון ופיתוח עירוניים המותאמים לערים גדולות ברשות הפלסטינית, והרשויות המקומיות אינן מתאמות את הפיתוח העירוני עם שכנותיהן. כתוצאה מכך פועלות בעת ובעונה אחת מספר רשויות המתכננות, משקיעות ומפתחות שטחים עירוניים משותפים בלי תיאום זו עם זו. הדבר גורם לחוסר יעילות בניהול עירוני, תחרות על משאבי מימון, וכפילות בהשקעות.

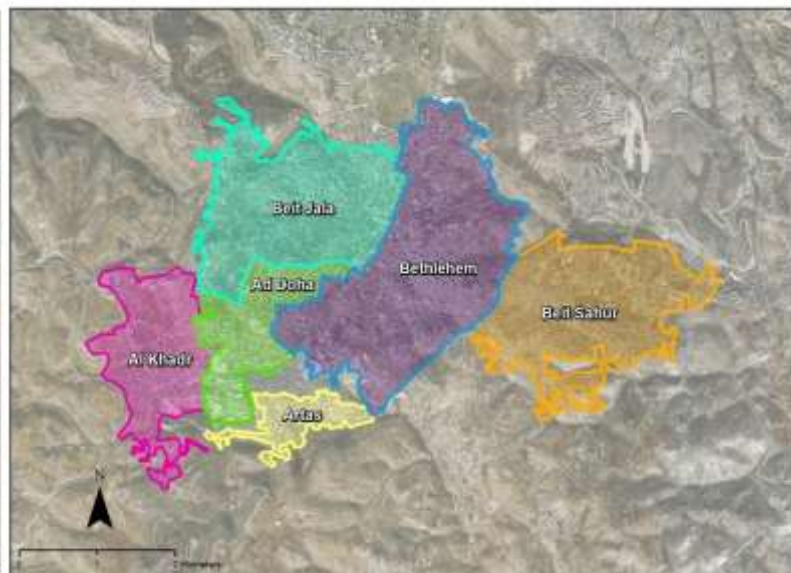
אופן הפעולה הנוכחי גורם לאובדן הזדמנויות רבות. למשל, היה אפשר לתאם מסלולי משאיות לפינוי אשפה בין הרשויות המקומיות העירוניות השונות כדי לאפשר לאותן משאיות לשרת את כל השטח העירוני על שטחי השיפוט השונים שלו. הדבר היה חוסך עלויות וזמני איסוף, מייעל את התהליך, ומנצל יתרונות גודל. במצב הנוכחי מפעילה כל רשות בפני עצמה צי משאיות המשתרכות לאורך צירי איסוף מתפתלים ובלתי יעילים, במקום לנסוע דרך צירי תנועה טבעיים החוצים שטחי שיפוט. דוגמה נוספת לתכנון ותיאום לקויים הינה קיומם של שלושה איצטדיוני ספורט גדולים בטווח של 12 ק"מ, שכל אחד מהם מצוי בשטחה של רשות אחרת. אילו פעלו הרשויות בתיאום יכלו לבנות ולתפעל איצטדיון משותף שישרת את כל האזור העירוני, לחלוק הוצאות, ולשחרר שטחים עירוניים לטובת השקעות אחרות כגון בתי חולים או גנים ציבוריים.

המיזם החדש של הבנק העולמי [ערים שלובות ופיתוח עירוני](#) (ICUD) תומך בחמישה אזורים עירוניים פלסטיניים: חברון, שכם, בית לחם, רמאללה-אל-בירה ועזה – במטרה להתחיל ליישם גישות משולבות לתכנון ופיתוח עירוני. בעזרת מענק של חמישה מיליון דולר פועלות הרשות המקומיות בכל השטח העירוני במטרה ליצור תכניות, קווי מדיניות ופעילויות מתואמות עבור כל השטח העירוני בכללותו. הדבר יסייע לקדם ניהול יעיל יותר של משאבים, יגביר יעילות במתן שירותים, ויקדם תכנון עירוני הוליסטי בתחומים מרכזיים כגון תנועה, שימושי קרקע, חלוקה לאזורים, פיתוח כלכלי והגנת הסביבה. המיזם ינקוט בגישת ה bottom-up (מהשטח מעלה) שבה יחליטו הרשויות המקומיות ביניהן באילו נושאים על-עירוניים ברצונן להתמקד ולמצוא פתרונות ביחד בתמיכת הבנק העולמי. בתיאום עם ראשי הערים וצוותים טכניים תספק תכנית הערים השלובות לעיריות ולכפרים המשתתפים תמיכה טכנית, הכשרה ותרגול מותאמים לפי הצרכים, וחומרים כגון תוכנות, ציוד, מפות מרחביות וכו' עבור העיריות והכפרים המשתתפים בתכנית.

במקרים רבים זוהי הפעם הראשונה שבה מוכנות הרשויות לחבר את יוזמות הפיתוח שלהן עם אלה של שכניהן.



Moving towards a metropolitan approach
מעבר לגישה מטרופוליטנית



Local authorities of the city areas plan independently
הרשויות המקומיות של האזורים העירוניים מתכננות באופן עצמאי

הפעילויות והתכניות שכבר בדיון ותכנון באזורים העירוניים המשתתפים כוללות: (א) מערכת ביוב משותפת לרוחב ארבע רשויות מקומיות באזור עירוני אחד; (ב) מערכת מידע גיאוגרפי (ממ"ג) כוללת משותפת כדי לשתף סוגים שונים של מידע ממופה לרוחב כל הרשויות המקומיות בעיר אחת; ו-(ג) - תכניות ניהול תנועה כלל עירוניות לרוחב שטחי שיפוט.

ברגע שיחלו הרשויות המקומיות לעבוד ביחד תתמוך תכנית ה-ICUD בתכנית האזורים העירוניים לצמיחה מרחבית, חברתית וכלכלית. במהלך התכנית יוכלו הערים ליצור תסריטי צמיחה עירונית לעצמן. כלי חדשני ומתקדם זה לתכנון ערים הינו חדש עבור הרשות הפלסטינית, וחברה בינלאומית תפעל עם כל אזור עירוני כדי ליצור תסריטי צמיחה עירונית מותאמים. הרשויות מצידן יוכלו לנתח את ההשפעות והעלויות של גישות הפיתוח השונות. התוצאה הסופית תהיה שהרשויות המקומיות יחליטו ביחד על מהלכי הפיתוח ל-5-20 השנים הבאות, ויתחילו לעבוד על המדיניות, המשאבים והתשתיות הדרושים עבור התכניות שיבחרו.

בתמיכת תכנית ה- ICUD של הבנק העולמי לוקחות ערים פלסטיניות את פיתוחן לידיהן, משפרות את איכות החיים ומתכננות לקראת עתיד בר-קיימא.